

Lgp õiguskantsler!

Kas saaksite, palun, üle vaadata, kas meie e-hääletuse süsteem vastab oma keerulise lapsepõlve ning vastuolulise arenguloo tulemusel lõpuks tänapäevastele vaadeldavuse standarditele ning on kooskõlas nende nõudmistega, mida me demokraatlikele hääletustele seame!

Ilmselt on siin nüansse arutada palju, kuid minu praeguse küsimuse motivatsiooniks on valimiskomisjoni poolt 2015. aastal antud lubadus viia e-hääletus kooskõlla otsast lõpuni kontrollitavuse (ingl k *end to end verifiability*) põhimõtetega nii, nagu neid e-hääletusega teemadega tegelevate õigusteadlaste, informaatikute ja demokraatlike valimiste tagamise eest seisvate organisatsioonide arutelude tulemusel lõpuks sõnastatakse. Minu motivatsiooni tagamaid aitab selgitada petitsioon, mille koostas 2017. aastal ja mille olin sunnitud pärast möödunud pühapäeval toimunud häälte lugemist uuesti avama:

- <https://rahvaalgatus.ee/initiatives/c04252b3-b0a2-4e83-9eb9-3b935320cd3a>

Mäletan, et õiguskantsler Indrek Teder ütles 2011. aastal pärast OSCE vaatlejate sõnaseletust soovitust otsast lõpuni kontrollitavuse tagamiseks [1] ja hõimurahva suurt hämmastust sellest: “Vähemalt minu esialgsel hinnangul on kõik tõstatatud küsimused põhiseaduspäraselt lahendatavad ning Riigikogu on põhiseaduskomisjoni eestvedamisel juba asunud lahendusi otsima. /—/ Tehnilise lahenduse probleemid, mis vajavad lahendamist, ei tähenda veel automaatselt, et e-hääletamise idee ei ole üldse põhiseaduspäraselt teostatav.” [2]

Edasine ajalugu on küll näidanud, et selle idee põhiseaduspärane teostamine pole ainult paari tehnilise lahenduse probleemi taga, vaid väljakutsed on olnud märksa keerulisemad, aga mulle isiklikult tundub, et oleks absoluutselt viimane aeg sellesse küsimusse lõplik selgus tuua.

Täna, kui saate aidata!

Märt Pöder
+372 55643754

[1] <https://www.osce.org/odihr/77557>

[2] <http://stenogrammid.riigikogu.ee/201106131500>